

Disposicions generals – Protocols

PROTOCOL de coordinació entre els diferents serveis municipals davant de situacions de tràfic d'éssers humans.

1. Objecte

Aprovar les mesures de coordinació entre els diferents serveis de l'Ajuntament de Barcelona davant situacions de tràfic d'éssers humans i els seus protocols d'aplicació.

2. Justificació

El Tràfic d'Éssers Humans (TEH) és un delictes complex i clandestí, que afecta gairebé a tots els països del món, ja sigui com a país d'origen, trànsit o destí de les persones que en són víctimes. És un fenomen global, d'enormes dimensions, que impacta en les persones, en les dones, homes, persones trans, infants,... i en les ciutats i carrers a nivell local.

Actualment el Tràfic d'Éssers Humans és una realitat present a la ciutat de Barcelona i es produeix en les seves múltiples finalitats. La modalitat de tràfic amb finalitat d'explotació sexual (TEH-FES) és la més estesa arreu del món i afecta principalment a dones i nenes. Segons dades de 2014 de Nacions Unides, el 79% de les víctimes de tràfic d'éssers humans (d'ara endavant VTEH) ho són amb finalitat d'explotació sexual i el 14% per treball forçat, i més de la meitat del total de les persones víctimes de TEH són dones i nenes. Les principals xarxes de tràfic amb fins d'explotació sexual presents a Barcelona exploten persones migrades, provinents de l'Àfrica Subsahariana (Nigèria), els Països de l'Est (Romania, Albània o Bulgària, etc.) o l'Àsia (Índia, Pakistan, Xina o Vietnam, entre d'altres).

L'Ajuntament de Barcelona inicia formalment el treball contra el Tràfic d'Éssers Humans l'any 2006 centrant la seva intervenció en la lluita contra el Tràfic d'éssers humans amb fins d'explotació sexual (TEH-FES), lluita que es materialitza mitjançant la tasca que desenvolupa l'Agència ABITS. Posteriorment, el 28 d'octubre de 2011, es presentà una Mesura de Govern, amb l'objectiu de permetre una millora en:

- La detecció de situacions de TEH-FES.
- L'atenció residencial, social i econòmica a les dones, realitzada amb estreta col·laboració amb les entitats socials que desenvolupen programes d'atenció i recuperació.
- La representació jurídica, mitjançant la contractació d'un servei d'assessorament i representació jurídic especialitzat
- La **coordinació amb els cossos policials**, amb la formalització de la **Instrucció 15/12** de 5 de juny de 2012 que recull el "Protocol de Coordinació GUB-ABITS" i posteriorment amb la **Instrucció 11/13** de 20 de febrer de 2013. La mateixa mesura preveu la **formació** dels agents de la Guàrdia Urbana en l'especificitat del tràfic d'éssers humans.

A partir de juny de 2015, l'Ajuntament fa una aposta per enfortir la lluita contra el Tràfic d'éssers humans amb fins d'explotació en diverses direccions:

- A. Promovent una coordinació interinstitucional més intensa i efectiva entre els diversos actors socials i policials implicats en la lluita contra el TEH, especialment el tràfic amb fins d'explotació sexual, que es materialitza amb la creació de la **Taula Interinstitucional contra el Tràfic d'Éssers humans**.
- B. Definint el **Circuit Barcelona contra el Tràfic d'Éssers Humans amb fins d'explotació sexual**¹ per garantir els drets de les víctimes, sense revictimitzar a les potencials persones víctimes de TEH-FES. A més, l'Ajuntament es proposa accomplir amb:
- la *Directiva 2011/36/UE*, que en els seus articles 8 i 11 obliga als estats membres a protegir i atendre a les persones que puguin estar en situació de tràfic i a no imposar penes a les víctimes.
 - el *Conveni del Consell d'Europa sobre la lluita contra el tràfic d'éssers humans*, que en el seu article 26 preveu el no imposar multes a les víctimes per haver participat en activitats il·lícites com furts quan hagin estat obligades a fer-ho².
- C. Impulsant una estructura organitzativa municipal ad hoc - la **Unitat contra el Tràfic d'Essers Humans** - . La Unitat contra el Tràfic d'Essers Humans (**UTEH**) és un **servei municipal** de nova creació que ofereix atenció **social, psicològica i jurídica** a les persones víctimes del tràfic d'éssers humans i que garanteix el treball coordinat entre els diferents actors vinculats en la seva atenció integral. Treballa en la lluita contra el tràfic **en totes les seves finalitats**. Té l'especial encàrrec de desplegar el Circuit BCN contra el TEH amb fins d'explotació sexual, vincular-se amb altres Circuits, com ara el de Violència Masclista i ser l'espai de referència tant per als/les professionals com per la ciutadania en el seu conjunt. Ofereix formació i assessorament especialitzats.
- D. Dissenyant eines per a la detecció de possibles VTEH-FES. Una bateria de **30 indicadors de detecció** és el resultat del treball coordinat i consensuat durant més de dos anys entre tots els agents especialitzats en l'abordatge del TEH a la ciutat (institucions, entitats no governamentals, cossos policials, etc.), impulsada en el marc de la Taula Interinstitucional contra el TEH i liderada per la UTEH. Aquesta eina té com a finalitat ajudar tots els i les professionals que poden atendre o relacionar-se amb les persones víctimes potencials de Tràfic d'Éssers Humans amb finalitat d'explotació sexual (TEH-FES) a sistematitzar la **DETECCIÓ** de dones³ en aquesta situació, per atendre-les de manera pertinent o/i, en cas necessari, derivar-les a equips especialitzats.

La ciutat de Barcelona compta amb un ampli ventall de **serveis municipals d'atenció** a la ciutadania. Aquests serveis han de tenir un paper fonamental en la **detecció i atenció** de potencials VTEH.

És per aquest motiu que el present decret estableix **els mecanismes de coordinació entre actors institucionals i estableix les bases que han de millorar com es dur a terme aquesta detecció i atenció i que han de permetre l'accés de les VTEH als drets que els són inherents**. La creació de la UTEH com a servei especialitzat en matèria de tràfic d'éssers humans permet definir una millor coordinació amb tots els serveis municipals

¹ Veure Annex 4. Circuit Barcelona contra el Tràfic d'Éssers Humans amb finalitat d'explotació sexual

² Determinat per sentència judicial o no, segons el cas

³ Aquesta eina permet fer la detecció de factors de risc de ser víctima de TEH-FES de qualsevol persona, home o dona, siguin CIS o Trans. Per contribuir a fer visible el component de gènere, a l'eina s'empra la paraula dona o nena per referir-se a qualsevol persona que es pugui trobar en aquesta situació. Per tant, en dir dona s'inclouen també els homes i les persones transsexuals.

d'atenció a les persones, especialment aquells que se centren en: l'atenció a persones migrades i refugiades, serveis específics d'atenció a persones víctimes de violència masclista, col·lectius en situació d'especial vulnerabilitat, serveis de protecció a la infància i l'adolescència, Oficina per la No Discriminació, etc.

Així mateix, la UTEH, essent una estructura diferent a l'Agència ABITS per l'abordatge del treball sexual, ha de mantenir una coordinació periòdica amb ABITS en tot el que refereix la lluita contra el TEH-FES. **L'Agència ABITS** té l'encàrrec d'oferir atenció integral, en l'àmbit jurídic, social, sanitari i formatiu/laboral a les treballadores sexuals a la ciutat de Barcelona i es vehiculitza mitjançant l'equip S.A.S (Servei d'Atenció Socioeducativa).

En aquest marc municipal hi té un paper fonamental també la **Guàrdia Urbana⁴** de Barcelona. Al llarg dels darrers anys aquest cos policial ha millorat les tasques de detecció de víctimes d'aquest delictes i ha reforçat la coordinació amb l'Agència ABITS pel Treball Sexual, la resta d'actors policials i institucionals i amb les entitats socials especialitzades en l'abordatge del TEH amb fins d'explotació sexual. L'any 2016 destaca la creació d'una subunitat d'agents especialitzats en la detecció de VTEH, el **Grup Especialitzat de Tràfic i Explotació de Persones de la GUB (GTEP)**, que incrementa el compromís de la policia municipal en l'abordatge d'aquest delictes des de la seva vessant més àmplia i en totes les seves finalitats.

3. Definicions

3.1. Protocol de les Nacions Unides per a Prevenir, Reprimir i Sancionar el Tràfic d'Éssers humans⁵

El **tràfic d'éssers humans (TEH)** segons la primera definició reconeguda a nivell internacional de l'Assemblea General de las Nacions Unides l'any 2000 inclou: "*La captació, el transport, el trasllat, l'acolliment o la recepció de persones recurrent a l'amenaça, l'ús de la força o altres formes de coacció, al rapte, al frau, a l'engany, a l'abús de poder o d'una situació de vulnerabilitat o a la concessió o recepció de pagaments o beneficis per obtenir el consentiment d'una persona que tingui autoritat sobre una altra amb finalitats d'explotació*".

Aquesta explotació inclou, com a mínim:

- l'explotació de la prostitució aliena o altres formes d'explotació sexual
- els treballs o els serveis forçats
- l'esclavatge o les pràctiques anàlogues
- la servitud
- l'extracció d'òrgans
- l'explotació per realitzar actes delictius
- els matrimonis forçats
- la mendicitat

3.2. Llei Orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi Penal Espanyol:

Segons el **Títol VII Bis** del Codi penal, "*Del delictes de tràfic d'éssers humans*", en el seu art. 177 bis explicita:

"1. Ha de ser castigat amb la pena de cinc a vuit anys de presó com a reu de tràfic d'éssers humans el que, sigui en territori espanyol, sigui des d'Espanya, en trànsit o amb la destinació

⁴ Veure Annex 7 - Organigrama de la Guàrdia Urbana de Barcelona

⁵ "Protocol de les Nacions Unides per a Prevenir, Reprimir i Sancionar el Tràfic d'Éssers humans, especialment en dones i nens/es", NNUU, 15 de novembre 2000.

a aquesta, utilitzant violència, intimidació o engany, o abusant d'una situació de superioritat o de necessitat o de vulnerabilitat de la víctima nacional o estrangera, la capti, transporti, traslladi, aculli, rebí o allotgi amb qualsevol de les finalitats següents:

- a. La imposició de treball o serveis forçats, l'esclavitud o pràctiques similars a l'esclavitud o a la servitud o a la mendicitat.*
- b. L'explotació sexual, inclosa la pornografia*
- c. L'extracció dels seus òrgans corporals*

2. Encara que no es recorri a cap dels mitjans enunciats a l'apartat anterior, es considera tràfic d'éssers humans qualsevol de les accions indicades a l'apartat anterior quan es porti a terme respecte de menors d'edat amb fins d'explotació

3. El consentiment d'una víctima de tràfic d'éssers humans és irrellevant quan s'hagi recorregut a algun dels mitjans indicats a l'apartat primer d'aquest article

4. S'ha d'imposar la pena superior en grau a la que preveu l'apartat primer d'aquest article quan:

- a. En ocasió del tràfic es posi en greu perill la víctima;*
- b. la víctima sigui menor d'edat;*
- c. la víctima sigui especialment vulnerable per raó de malaltia, discapacitat o situació. Si es dona més d'una circumstància s'ha d'imposar la pena en la meitat superior."*

(...)

Explotació sexual. El Codi penal, al seu art. 188 defineix l'explotació sexual com la determinació d'un tercer cap a una persona major d'edat a exercir la prostitució o mantenir-s'hi, "emprant violència, intimidació o engany, o abusant d'una situació de superioritat o de necessitat o vulnerabilitat de la víctima, així com el qui es lucra explotant la prostitució d'una altra persona, fins i tot amb el consentiment de la mateixa". Cal tenir en compte que aquesta tipificació del delictes es va qüestionar jurídicament per no ser proporcional, per la qual cosa cal tenir presents les sentències del Tribunal Suprem del 16 d'octubre de 2012, del 13 de maig de 2013 i del 23 de setembre de 2015 per les quals s'apliquen els criteris d'aplicació d'aquest article, en les que s'estableix que aquest delictes només és aplicable en els casos en que hi ha prostitució forçada o en els que s'està produint una greu vulneració de drets humans.

El **matrimoni forçat** es troba regulat a l'art 172 bis del Codi penal:

"Aquell qui amb intimidació o violència compeli a una altra persona a contraure matrimoni serà castigat a una pena de presó de sis mesos a tres anys i sis mesos o amb una multa de dotze a vint-i-quatre mesos, segons la gravetat de la coacció o dels mitjans emprats"

3.3. Llei 5/2008, del 24 d'abril, del dret de les dones a eradicar la violència masclista

Reconeix el tràfic i explotació sexual de dones i nenes i el matrimonis forçats com a violència masclista en l'àmbit social o comunitari, entenent la violència masclista com *la violència que s'exerceix contra les dones com a manifestació de la discriminació i de la situació de desigualtat en el marc d'un sistema de relacions de poder dels homes sobre les dones i que, produïda per mitjans físics, econòmics o psicològics, incloses les amenaces, les intimidacions i les coaccions, tingui com a resultat un dany o un patiment físic, sexual o psicològic, tant si es produeix en l'àmbit públic com en el privat.*

3.4. Altres conceptes relacionats amb el TEH

Per entendre de manera més acurada els conceptes relacionats amb el TEH, s'aporten les següents definicions provinents d'instruments internacionals, europeus, estatals i autonòmics:

3.4.1. Diferència entre el tràfic irregular de persones i el tràfic d'éssers humans:

- ❖ **Tràfic irregular de persones o contraban de persones⁶** (inclou el trasllat entre fronteres i l'entrada irregular en un altre país). A priori no hi ha intenció d'una posterior explotació i la relació entre la persona que decideix entrar irregularment en un país i qui l'ajuda a fer-ho acaba amb el pagament de la prestació. En ocasions el contraban irregular de persones pot acabar en una situació de tràfic d'éssers humans. Està regulat a l'art. 318 bis del Codi Penal.
- ❖ **Tràfic d'éssers humans⁷**. Inclou la finalitat de l'explotació. Pot haver trasllat entre fronteres o es pot donar una situació de tràfic intern (dins d'un mateix país, entre ciutats o autonomies o dins d'una mateixa ciutat).

3.4.2. **Víctima de tràfic d'éssers humans (VTEH)⁸**. Qualsevol persona que es trobi en situació de tràfic, independentment del seu autoreconeixement, del seu desig de desvincular-se de la xarxa d'explotació, de ser identificada com a víctima, d'haver interposat una denúncia penal o de col·laborar amb la investigació policial o judicial.

3.4.3. **Treball o serveis forçats⁹**. Les persones involucrades han de treballar contra la seva voluntat, obligades a través, per exemple, de violència i amenaces de violència, o de mitjans més subtils com l'acumulació de deutes, la retenció de documents d'identitat o les amenaces de denúncia davant les autoritats d'immigració. Aquestes situacions poden incloure a més casos de tràfic d'éssers humans i pràctiques similars a l'esclavatge.

3.4.4. **Esclavitud¹⁰**. Reduir a una persona a l'estat o condició respecte del qual s'exerceixen tots o part dels poders atribuïts al dret de propietat.

3.4.5. **Pràctiques anàlogues a l'esclavitud¹¹**. L'explotació econòmica d'una altra persona sobre la base d'una relació real de dependència o coerció, conjuntament amb la privació greu i de llarg abast dels drets civils fonamentals d'aquesta persona, i aquestes pràctiques engloben la servitud per deutes, la servitud de la gleba, el matrimoni forçat o servil i l'explotació de nens i adolescents.

3.4.6. **Tràfic d'òrgans¹²**. La captació, el transport, el trasllat, l'acollida o la recepció de persones vives o mortes o dels seus òrgans corporals, mitjançant l'amenaça o l'ús de la força o altres formes de coacció, el rapte, el frau, l'engany, l'abús de poder o d'una situació de vulnerabilitat, o a la concessió o recepció de pagaments per part d'un tercer per obtenir el control sobre el donant potencial, amb fins d'explotació mitjançant l'extracció d'òrgans per a transplantament.

⁶ en castellà: tráfico; en anglès: smuggling. Protocol per prevenir, reprimir i sancionar el tràfic de persones, especialment dones i nens. Palerm, 2000. NNUU.

⁷ en castellà: trata; en anglès: trafficking. Protocol per prevenir, reprimir i sancionar el tràfic de persones, especialment dones i nens. Palerm, 2000. NNUU.

⁸ Segons definició Circuit Barcelona contra el tràfic d'éssers humans amb fins d'explotació sexual. 2016.

⁹ Segons definició de l'Organització Internacional del Treball. Conveni sobre l'abolició del treball forçat 1957

¹⁰ UNODC. Grupo de Trabajo sobre la trata de personas. Viena, gener de 2010

¹¹ UNODC. Grupo de Trabajo sobre la trata de personas. Viena, gener de 2010

¹² Conveni Europeu sobre prevenció i lluita contra la violència contra les dones i la violència domèstica, signat a Istanbul l'11 de maig de 2011, en vigor a Espanya des de l'1 d'agost de 2014.

3.4.7. **Matrimoni forçat**¹³. És aquell que es produeix sense el consentiment vàlid de, com a mínim, una de les persones contraents, per la intervenció de terceres persones de l'entorn familiar (sovint dels progenitors), que s'atorguen la facultat de decisió i pressionen perquè aquesta pràctica es produeixi, contravenint els requisits de la institució matrimonial que, segons la nostra legislació, no existeix sense consentiment, ni pot celebrar-se sota condició, termini o mode. Es considera que el consentiment es troba viciat quan no es dóna de manera lliure i voluntària. Sovint aquest matrimoni té com objectiu dur a terme altres tipus d'explotació.

4. Marc legal

Internacional:

- **Protocol de Palerm:** el Protocol per prevenir, reprimir i sancionar el tràfic de persones, especialment dones i nens subscrit a Palerm el 2000, i que complementa la Convenció de les Nacions Unides contra la Delinqüència Organitzada Transnacional. En vigor a Espanya des de l'11 de desembre de 2003.
- **Recomanació General Núm. 19 del Comitè per a l'Eliminació de la Discriminació contra la Dona (CEDAW)** fa una referència específica al tràfic, que descriu com una forma de violència de gènere "incompatible amb el igual gaudi dels drets de les dones i amb el respecte dels seus drets i de la seva dignitat".

Europeu:

- **Conveni de Varsòvia:** Conveni del Consell d'Europa contra el tràfic d'éssers humans (Conveni 197 del Consell d'Europa), signat a Varsòvia el 16 de maig de 2005 i en vigor a Espanya des de l'1 d'agost de 2009.
- **Conveni Istanbul:** Conveni Europeu sobre prevenció i lluita contra la violència contra les dones i la violència domèstica, signat a Istanbul l'11 de maig de 2011, en vigor a Espanya des de l'1 d'agost de 2014.
- **Directiva 2004/81/CE** del Consell, de 29 d'abril de 2004, relativa a l'expedició del permís de residència a nacionals de tercers països quan siguin víctimes de tràfic d'éssers humans.
- **Directiva 2011/36/UE** del Parlament Europeu i del Consell, de 5 d'abril de 2011, relativa a la prevenció i la lluita contra el tràfic d'éssers humans i a la protecció de les víctimes i per la qual se substitueix la Decisió marc 2002/629/JAI del Consell, estableix normes mínimes relatives a la definició de les infraccions penals i de les sancions en l'àmbit del tràfic d'éssers humans.

Estatat:

- **Protocol marc estatal de protecció de les víctimes de tràfic de persones** (28 d'octubre de 2011).
- **Protocol marc sobre determinades actuacions en relació a menors estrangers no acompanyats**, de 14 de novembre de 2005, que reconeix l'obligatorietat dels cossos policials d'avisar el Ministeri Fiscal en quant es tingui coneixement de l'existència d'un possible menor estranger no acompanyat per a la seva filiació, registre i determinació de l'edat amb el fi d'activar els mecanismes per a la seva protecció.

¹³ Segons definició inclosa al Protocol per a l'Abordatge dels matrimonis forçats. Institut Català de la Dona (última revisió novembre 2016) Generalitat de Catalunya

- **Els articles: 2bis 2.h. que vincula l'Ajuntament en la lluita contra el TEH i art. 59 i 59bis de la Llei Orgànica 4/2000, de 11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya** que Aquest últim estableix que els òrgans administratius competents, quan estimin que existeixen motius raonables per creure que una persona estrangera en situació irregular ha estat víctima de TEH, informaran a la persona interessada sobre les previsions del present article i elevaran a l'autoritat competent per la seva resolució oportuna sota proposta sobre la concessió d'un període de restabliment i reflexió, d'acord amb el procediment previst reglamentàriament.
- El **Codi penal espanyol**, en el seu Art. 177 bis reconeix el tràfic d'éssers humans com un delictes greu als drets humans
- **Llei 4/2015, de 27 d'abril, de l'Estatut de la víctima del delictes.**

Català:

- **Protocol de protecció de les víctimes de tràfic d'éssers humans a Catalunya** (17 d'octubre de 2013).
- **Llei 5/2008, de 24 d'abril, del Dret de les dones a eradicar la violència masclista de Catalunya**, en el seu article 5, defineix la violència en l'àmbit social o comunitari, en el que s'emmarca, entre d'altres, el tràfic i l'explotació sexual de dones i nenes, els matrimonis forçats, la violència contra els drets sexuals i reproductius, o qualsevol altres formes anàlogues que lesionin o siguin susceptibles de lesionar la dignitat, la integritat o la llibertat de les dones. I les ajuts econòmics a les víctimes de violència domèstica i de gènere derivades de la legislació.

Local:

- **Carta europea de salvaguarda dels drets humans a la ciutat**, signada per el Ajuntament l'any 1998 i que parteix del compromís de promoure el respecte, la protecció i la garantia dels drets humans en l'àmbit local.

5. Objectius de les mesures de coordinació:

- 5.1. Articular totes les mesures que, en el marc de les competències municipals, ajudin a garantir els drets humans de les víctimes o potencials víctimes del tràfic d'éssers humans amb finalitat d'explotació, ja sigui per treball forçat, extracció d'òrgans, explotació per la comissió d'actes delictius, esclavatge o servitud, mendicitat, explotació sexual. Dur a terme actuacions destinades al col·lectiu de dones i/o menors d'edat¹⁴ víctimes del tràfic d'éssers humans, per la seva elevada vulnerabilitat i en tant que representen un tant per cent elevat del total de VTEH afectades per aquest delictes al món.
- 5.2. Definir el procediment i les passes necessàries entre el moment de la detecció de la víctima o potencial víctima i l'accés als serveis d'atenció integral.
- 5.3. Establir els mecanismes de detecció i de coordinació en el decurs de les diferents actuacions que es duguin a terme a la ciutat on es puguin detectar persones víctimes de tràfic d'éssers humans o potencials víctimes. Millorar la detecció especialitzada.
- 5.4. Vetllar per a què la participació de la víctima de TEH en tot el procés d'intervenció social, policial i judicial sigui curosa amb la seva situació i s'eviti tant com sigui possible la doble victimització.
- 5.5. Establir els canals de comunicació i coordinació entre l'UTEH i la resta d'agents municipals implicats.

¹⁴ Disposición 10515 del Ministerio de la Presidencia sobre el Protocolo Marco sobre determinadas actuaciones en relación con los Menores Extranjeros No Acompañados - MENAS de 13 octubre de 2014.

- 5.6. Oferir a la persona víctima de TEH tots els recursos disponibles en funció de les seves necessitats: atenció social, sanitària, psicològica, assessorament i representació jurídica, acolliment residencial, etc.
- 5.7. Garantir que la GUB disposa dels mecanismes de coordinació interna que permetin la unitat de criteri sobre aquesta matèria i l'eficàcia de tots els processos relacionats amb el TEH. Així mateix, vetllar per una correcta coordinació amb altres departaments i serveis municipals implicats en aquesta matèria i la resta d'actors implicats.
- 5.8. Garantir la formació de tots els actors en les diferents temàtiques objecte d'aquest protocol: tràfic d'éssers humans i les seves finalitats, característiques, condicions i causes estructurals del fenomen, perspectiva de gènere, etc.

6. Principis rectors de l'actuació davant potencials víctimes de TEH

Tots els agents implicats en aquest decret han d'adoptar les següents perspectives:

- Perspectiva de gènere i drets humans. Segons l'article 3 de la Llei 17/2015, d'igualtat efectiva de dones i homes, s'estableix el principi de perspectiva de gènere, el qual queda definit en l'art. 2.e de la mateixa llei en l'actuació dels poders públics i específicament en l'art. 6, específic per als ens locals. És un enfocament teòric que reconeix l'existència de les diferències entre dones i homes, dóna valor a les diferents realitats i aspiracions d'unes i altres, i persegueix fer possible que totes les persones desenvolupin lliurement les seves capacitats personals i puguin prendre decisions sense les limitacions imposades per rols tradicionals en funció del sexe. L'enfocament de gènere i drets humans implica *analitzar i partir de les arrels dels problemes*. La diagnosi dels problemes es fa a partir de l'anàlisi de les desigualtats i de les relacions de poder i de gènere. Les desigualtats (*de gènere, socials, culturals, etc.*) es situen al centre de les causes i es consideren *per sí mateixes* una violació de drets. S'ha de tenir en compte també la relació local i global de les desigualtats i les vulneracions de drets. La transformació de les relacions desiguals de poder en tots els àmbits té lloc enfrontant les causes estructurals de gènere, socials, econòmiques, polítiques i culturals que les provoquen i perpetuen. *"Tots els drets humans són universals, indivisibles i interdependents i estan relacionats entre si. La comunitat internacional ha de tractar els drets humans de manera justa i equitativa, i donant a tots el mateix pes. Cal tenir en compte les particularitats nacionals i regionals, així com els diversos patrimonis històrics, culturals i religiosos. Però els Estats tenen el deure, siguin quins siguin els seus sistemes econòmics, polítics i culturals, de protegir tots els drets humans i les llibertats fonamentals"*¹⁵.
- Interseccionalitat/Discriminació múltiple. Les diferents categories de discriminació, construïdes socialment i culturalment, interactuen en múltiples i, sovint, simultanis nivells, contribuint a una sistemàtica desigualtat. Per això, les diferents formes d'opressió dins de la societat, com ara el racisme, el sexisme, la discriminació per raó religiosa, d'origen, d'orientació sexual, de classe o per discapacitat, no actuen de forma independent unes de les altres; sinó que aquestes formes d'opressió s'interrelacionen creant un sistema d'opressió que reflecteix la "intersecció" de múltiples formes de discriminació¹⁶. Aquests elements afecten directament les víctimes del tràfic d'essers humans.
- Principi de confidencialitat: Totes les parts vetllaran i garantiran la confidencialitat dels casos tractats i de la identitat de totes les persones que participin en aquests circuits de coordinació i atenció.

¹⁵ Nacions Unides, Declaració i Programa d'Acció de Viena, 1993. Títol I.5

¹⁶ Expósito, C., 2012

- Principi de no enjudiciament ni discriminació: Ni per exercir la prostitució, ni per ser immigrants irregulars o sense documentació, ni per la seva raça o ètnia, ni per la seva nacionalitat, ni per la seva identitat de gènere, o per haver estat obligades a mentir (ocultar fets, dates, noms, llocs...), o per decidir seguir exercint el treball sexual lliurement una vegada trencats els seus vincles amb la xarxa o traficant, o per haver normalitzat la seva situació de violència o d'explotació. Ni per cap altre motiu.

7. Definició de les actuacions dels serveis implicats en la coordinació davant situacions de tràfic d'éssers humans:

Segons el catàleg dels Serveis Socials de l'Ajuntament de Barcelona es troben inclosos en aquest decret els:

- serveis socials per la població en general
- serveis socials per a les persones grans
- serveis socials per la infància i l'adolescència
- serveis socials per l'atenció a la dependència
- serveis socials per a la població immigrant i refugiada
- serveis socials per a les persones amb discapacitat
- serveis socials per a la població vulnerable
- serveis per a la joventut
- serveis per a la dona

7.1. Serveis d'atenció a les persones¹⁷ de l'Ajuntament de Barcelona:

És de la seva competència la detecció de possibles víctimes de tràfic d'éssers humans, sigui quin sigui el context i la forma d'explotació. És una funció general dels serveis socials bàsics i especialitzats de l'Ajuntament de Barcelona, que afecta qualsevol professional que observi una situació amb indicadors que corresponen a aquest supòsit. Aquestes situacions s'han d'informar a la Unitat Municipal contra el TEH, que és el servei municipal referent en aquesta matèria i fora del seu horari¹⁸, al Centre d'Urgències i Emergències Socials de Barcelona. La responsabilitat de l'atenció a VTEH és compartida entre els serveis socials bàsics i/o especialitzats i la UTEH segons les fases d'abordatge del TEH que queden recollides a l'Annex 1 d'aquest document¹⁹.

7.2. CUESB: El Centre d'Urgències i Emergències Socials de Barcelona és el servei encarregat d'oferir la primera atenció d'urgència fora de l'horari operatiu de la UTEH, especialment quan la potencial víctima de TEH té necessitat d'acollida d'emergència i protecció. El CUESB atén a possibles víctimes que acudeixin personalment al servei o siguin derivades pels serveis bàsics i/o especialitzats i/o pels cossos policials competents en la matèria que actuen a la ciutat (GTEP, MMEE, Policia Nacional i Guàrdia Civil) i/o per les entitats especialitzades que formen part de la Taula Interinstitucional (Fundació APIP-ACAM; SICAR.Cat, Associació Genera, Creu Roja). El CUESB ha de contactar amb la UTEH a primera hora del següent dia laborable per tal que iniciï el procés d'exploració i valoració.²⁰

7.3. UTEH: La Unitat Municipal contra el Tràfic d'Éssers humans ha d'oferir atenció integral a les víctimes de tràfic d'éssers humans sigui quina en sigui la finalitat i que hagin estat

¹⁷ segons el Catàleg de Serveis socials de l'Ajuntament de Barcelona, sense detriment de possibles modificacions.

¹⁸ Horari actual de la UTEH (pot estar subjecte a variacions): Dimarts i dijous de 9.00h a 18.00h, i dilluns, dimecres i divendres de 9.00h a 14.00h.

¹⁹ Veure Annex 1: Diagrama de processos dels serveis municipals d'abordatge del TEH

²⁰ Veure annex 2. Protocol de col·laboració entre la UTEH i el CUESB.

detectades i/o identificades, mitjançant l'assessorament i l'atenció social, psicològica i jurídica. Ha d'activar els recursos d'acollida especialitzats de la ciutat quan s'escaigui i oferir l'assessorament i l'acompanyament en el procés d'atenció, recuperació i/o identificació de la VTEH, dintre del seu horari de funcionament. És l'encarregada de coordinar-se amb el GTEP de la GUB i amb la resta de serveis municipals durant el procés de detecció, atenció, recuperació i/o identificació.

7.4. GUB. La detecció de possibles víctimes de tràfic d'éssers humans, sigui quin sigui el context i la forma d'explotació, és una funció general a la Guàrdia Urbana que afecta a qualsevol professional que observi una situació que pugui encaixar en aquest supòsit. Les situacions abans esmentades s'han d'informar al Grup de Tràfic i Explotació de Persones de la Guàrdia Urbana (GTEP). Aquest grup és el referent formal dintre de la policial local en aquesta matèria. Les seves funcions són les de:

- Actuar com a responsables a la GUB de la recepció d'informació, tractament i investigació de qualsevol possible situació de TEH sigui quina sigui la finalitat. Totes les unitats de la Guàrdia Urbana han de centralitzar la comunicació de casos en el GTEP, que és el grup encarregat de valorar les situacions i d'actuar d'acord amb els protocols existents en aquesta matèria.
- És l'interlocutor formal de la Guàrdia Urbana amb la resta de serveis municipals amb responsabilitats en aquesta matèria.
- Actua com a referent relacional amb la resta de cossos policials amb competències en la identificació de VTEH i a les investigacions que se'n derivin. El GTEP és el responsable d'iniciar el procés de col·laboració amb els cossos policials competents per la identificació²¹ quan així la persona ho sol·liciti i només en cas que es valori conjuntament amb la UTEH que és el moment idoni per iniciar el procés d'identificació, respectant sempre la decisió i l'estat emocional de la persona atesa.
- Vetlla per la protecció de la persona o persones detectades si es troben en una situació de risc, també de les professionals de la UTEH, garantint la confidencialitat de l'actuació.

7.5. ABITS i SAS: L'agència ABITS ha d'informar de les actuacions que per la seva importància sigui convenient que es realitzin amb la GUB a entorns de prostitució. El Servei d'Atenció Socioeducativa ha d'oferir atenció integral a aquelles persones que exerceixen el treball sexual un cop ho requereixin. Tenen la responsabilitat de col·laborar en la detecció de potencials víctimes de TEH amb fins d'explotació sexual.

8. Mesures per la detecció de les víctimes de TEH

8.1. Indicadors de sospita de la condició de víctimes del tràfic d'éssers humans

Tots els agents inclosos en aquest decret han d'emprar la bateria d'indicadors de sospita per a detectar potencials víctimes del TEH, recollida a l'Annex 3 i les bateries que s'estableixin en endavant per part de la UTEH. Aquests indicadors se centren actualment en la detecció de víctimes del TEH amb **fins d'explotació sexual** i en endavant s'han de definir indicadors referents a altres tipus d'explotació.

Des de la UTEH, a més, s'ha de complementar aquesta eina amb altres elements que facilitin la **valoració del risc** davant les situacions de sospita de VTEH, que han d'ajudar a prioritzar la intervenció a realitzar en cada cas.

²¹ Mossos d'Esquadra, Policia Nacional, Guàrdia Civil.

El monitoratge, possible canvi i/o redefinició d'aquests elements de mesura són responsabilitat de la UTEH, qui ha de liderar la implementació i l'avaluació d'aquesta bateria d'indicadors, així com de la resta d'eines que s'elaborin d'ara en endavant.

8.2 Les deteccions del TEH en intervencions policials:

En el decurs de:

- ❖ Inspeccions administratives a locals, pisos, o a altres espais ubicats en els diferents districtes de la ciutat.
- ❖ Intervencions policials a l'espai públic
- ❖ Intervencions policials a comissaria (declaració/denúncia)
- ❖ Qualsevol altra intervenció per part de GUB

Quan aquestes es donin en entorns o amb persones que puguin veure els seus drets vulnerats, tals com:

- entorns d'exercici de la prostitució.
- espais de treball clandestins, no remunerats, que incompleixin els drets dels treballadors i treballadores.
- en espais privats o domicilis, on s'observin possibles situacions d'esclavatge o servitud
- en espais privats o públics on s'observi situacions amb persones que:
 - puguin estar forçades a cometre actes delictius, amb l'objectiu, per exemple, de pagar un deute contret amb una xarxa criminal.
 - persones que puguin estar forçades i/o coaccionades a exercir la mendicitat.
 - persones que puguin estar forçades a contraure matrimoni contra la seva voluntat, posant especial èmfasi si l'objectiu del matrimoni té com a conseqüència l'explotació.
 - persones que puguin estar forçades a l'extracció d'òrgans,
 - persones que puguin estar forçades a l'exercici de serveis sexuals
- qualsevol altra situació no recollida en aquesta instrucció en que els i les agents de GUB sospitin de situacions de vulneració de drets causades per TEH.

Si es tenen indicis de l'existència de potencials víctimes de tràfic d'éssers humans en qualsevol d'aquests supòsits, la unitat responsable de les actuacions policials ha d'activar al Grup d'Explotació i Tràfic de Persones (GETP) de la GUB per a que s'activi el Protocol de coordinació entre la GUB i la Unitat contra el Tràfic d'Essers Humans (UTEH) i ambdós serveis (GETP i UTEH) han de realitzar una valoració coordinada de l'actuació que cal realitzar.

Quan es consideri necessari per part de GETP i UTEH, perquè hi ha indicis suficients de l'existència de potencials VTEH, la UTEH ha de **participar de l'operatiu policial** en col·laboració amb el GETP, prèvia valoració del risc per la seguretat de les intervinents, que serà responsabilitat del GETP. S'ha de tenir especial cura si en aquestes situacions es troben implicats menors d'edat potencials VTEH, seguint les indicacions recollides en aquest decret a l'apartat 9.5.

8.3. La detecció en els serveis municipals d'atenció a les persones.

Qualsevol professional pot i ha de detectar situacions de tràfic d'éssers humans en les seves actuacions habituals d'atenció des del dispositiu municipal de serveis socials.

Quan hi hagi sospita d'una possible situació de TEH – de qualsevol tipus – el servei referent que està intervenint amb la víctima i el seu entorn ha de contactar amb la Unitat contra el

Tràfic d'Essers Humans (UTEH), i ambdós serveis han de realitzar una valoració coordinada de l'actuació que cal realitzar (veure punt 9 d'aquest decret).

8.4 La detecció en l'arribada de persones migrades a la ciutat

Barcelona és històricament una ciutat d'acollida de persones migrades. Algunes de les persones que actualment fan aquest trajecte cap a Europa - via el Mediterrani, per aeroport, tren o autobús - poden ser víctimes del TEH.

Davant el fenomen migratori actual i l'increment exponencial de persones desplaçades dels seus països d'origen, la UTEH ha de donar suport en la detecció i atenció de persones víctimes del tràfic d'èssers humans a la resta de dispositius municipals d'atenció: Servei d'Orientació i Acompanyament a Persones Immigrades (SOAPI), Servei de Reagrupament Familiar, SAIER, etc.

Quan hi hagi sospita d'una possible situació de TEH - de qualsevol tipus - el servei referent que està intervenint amb la víctima i el seu entorn ha de contactar amb la Unitat contra el Tràfic d'Essers Humans (UTEH), i ambdós serveis han de realitzar una valoració coordinada de l'actuació que cal realitzar (veure punt 9 d'aquest decret).

8.5 La detecció en el CUESB

Quan hi hagi sospita d'una situació de TEH en casos en que està intervenint el CUESB, el CUESB ha d'activar el protocol de col·laboració entre el CUESB i la UTEH, que estableix els procediments d'articulació entre ambdós serveis per aquestes situacions.²²

9. Procediment per la coordinació en cas de detecció de potencials víctimes de tràfic d'èssers humans.

9.1. Detecció per part de la GUB

En les diverses intervencions policials (actuacions a l'espai públic, en espais privats, quan es reculli una denúncia, etc.), d'ofici o a requeriment, la GUB ha de treballar per detectar possibles situacions de TEH.

Les i els agents de la GUB, sigui quina sigui la seva unitat d'adscripció, davant la possible sospita o la detecció d'una víctima de tràfic d'èssers humans, han d'informar amb la màxima celeritat i pels canals oportuns al GTEP (Grup de Tràfic i Explotació de Persones de la Guàrdia Urbana), qui ha de centralitzar la informació i tractar-la d'acord amb el que preveu aquest Decret i el marc legal que li és d'aplicació.

El GTEP ha d'assumir la gestió de la situació com equip especialitzat i ha de valorar si es tracta d'una possible situació de TEH o no.

El GTEP és la unitat de la GUB que ha d'activar la UTEH segons el que s'estableix en aquest decret segons apartat 9.1.2 necessàriament abans de que la persona presti declaració.

Les i els agents intervinents han de facilitar al GTEP les dades de què disposin en relació a:

- la persona o persones possibles víctimes de TEH
- el context en que s'ha donat la detecció
- qualsevol altra informació que considerin rellevant

²² Veure Annex 2. Protocol de col·laboració entre la UTEH i el CUESB

Si no hi ha indicadors que sigui una situació de TEH, el GTEP ha de facilitar les orientacions per tal que la unitat responsable de GUB procedeixi a derivar el cas al circuit d'atenció més adient per a la persona: Circuit BCN contra la Violència Masclista, Circuit d'atenció a la salut, Circuit d'atenció a persones sense sostre, Circuit d'atenció a persones migrades, etc.

9.1.1 Actuació inicial al lloc de detecció de potencials VTEH per part de GUB

Els i les agents de GUB han de posar especial atenció en observar l'actitud i estat físic i emocional de la persona o persones detectades, seguint els indicadors de tràfic establerts en el marc de la Taula Interinstitucional, com per exemple: actituds d'hermetisme, rebuig a l'hora de facilitar informació personal, nivell d'autonomia, marques físiques de violència, grau de coneixement de l'entorn, etc., amb la finalitat de tenir cura del seu estat i evitar la doble victimització. Tots aquests elements són indicadors de l'existència d'una possible situació de TEH i són reaccions habituals sota condicions de coacció, amenaces o por que pateixen les VTEH.

Prioritàriament han de separar la persona o persones que presentin indicis de ser víctimes de la resta de persones amb qui han estat detectades. Si hi ha més d'una persona que presenta indicis de ser víctima de TEH, les han de mantenir separades entre sí i s'ha d'evitar que puguin mantenir contacte personal, via telefònica, a través de xarxes socials, etc. amb terceres persones amb l'objectiu de preservar la seva seguretat.

Els i les agents han de valorar si la persona o persones ateses necessiten d'assistència mèdica urgent o de qualsevol altre tipus.

9.1.2. Coordinació a partir de la detecció en intervencions de la GUB

Si el cas presenta indicadors de ser una situació de TEH, el GTEP s'ha de posar automàticament en contacte amb la UTEH, **necessàriament abans de que la persona presti declaració**, per tal que rebi l'assessorament especialitzat corresponent, llevat d'aquells casos en que, de forma excepcional, la denuncia de la víctima sigui particularment rellevant per raó d'urgència, risc o necessitat i sempre que aquesta ja hagi estat assessorada prèviament dels drets que li són propis pels agents especialitzats del GTEP, garantint en tot moment l'aplicació de la normativa vigent, contacte que es farà amb la UTEH a posteriori per a que pugui ampliar l'assessorament prestat pel GTEP.

El GTEP ha d'informar a la UTEH de les següents dades sobre la persona o persones a atendre:

- nom i edat
- nacionalitat
- si la persona coneix el català, el castellà o l'anglès o si requereix de traducció per comunicar-se
- tipus d'explotació
- context en què s'ha donat la detecció i procediment policial engegat
- estat físic i psicològic de la possible víctima
- qualsevol altra dada rellevant per a la intervenció de la UTEH

Si la UTEH valora la necessitat d'una intervenció immediata, quan sigui possible, **dues tècniques** especialitzades del servei s'han de traslladar a comissaria en el menor temps possible (o al lloc on es requereixi, sempre sota mesures de seguretat) per oferir l'assessorament directe i especialitzat a les potencials VTEH.

Si la intervenció no es considera d'emergència, la UTEH ha d'oferir una hora i dia d'acollida al servei per la persona o persones potencials VTEH en un període **màxim de 5 dies posteriors** a la primera detecció.

Horari atenció actual de la UTEH (sens perjudici dels canvis sota els que pugui estar sotmès):

Dimarts i dijous de 9.00h a 18.00h

Dilluns, dimecres i divendres de 9.00h a 14.00h

Tel. **677.445.190**

Correu electrònic: **unitatTEH@bcn.cat**

Si la intervenció policial es realitza **fora de l'horari d'atenció de la UTEH**, si la persona no necessita acollida d'emergència, el GTEP s'ha de posar en contacte amb la UTEH amb la major brevetat possible (com a màxim a l'endemà de l'actuació realitzada) per informar del cas i articular la derivació de la persona a la UTEH. Si la potencial VTEH necessita acollida veure apartat nº 10 d'aquest decret.

El GTEP ha de vetllar per la protecció de la persona o persones detectades si es troben en una situació de risc, també de les professionals de la UTEH, garantint la confidencialitat de l'actuació.

El GTEP és el responsable d'iniciar el procés de col·laboració amb els cossos policials competents per la identificació²³ només en cas que es valori conjuntament amb la UTEH que és el moment idoni per iniciar el procés d'identificació, respectant sempre la decisió i l'estat emocional i personal de la persona atesa.

Des de la UTEH s'hauran d'oferir a la persona potencial VTEH els recursos que pot facilitar el servei:

- Mediació en la llengua materna o en tot cas coneguda de la VTEH
- Atenció sanitària
- Atenció psicosocial
- Assessorament legal
- Recursos d'acollida
- Representació jurídica especialitzada si es vol personar com acusació particular
- A través de la UTEH, proposar als òrgans municipals competents la possibilitat que l'Ajuntament es pugui personar també com a acusació popular en els procediments penals que corresponguin
- Accés a la resta de serveis i recursos municipals

El GTEP ha de mantenir informada la UTEH de totes les actuacions policials i/o judicials que es desprenguin un cop feta la primera detecció i que es duguin a terme en relació a les VTEH, sempre que això no comprometi el secret d'actuacions.

Especialment ha d'informar de:

- la detenció dels possibles tractants
- la presentació de l'atestat policial al jutjat

9.2. Coordinació a partir de la detecció en intervencions de la UTEH

²³ Mossos d'Esquadra, Policia Nacional, Guàrdia Civil.

La UTEH ha d'estar en contacte assíduament amb l'Agència ABITS pel Treball Sexual i amb altres serveis municipals bàsics i especialitzats (SSB, EAIA, SAIER, SIS, SISFA, etc.), institucions (ABS Salut, Hospitals, DGAIA, etc.) i entitats detectores (Lloc de la Dona, Genera, Creu Roja, Metges del Món, Fundació APIP-ACAM, etc.) de persones en situació de TEH que es puguin trobar en situació d'explotació a Barcelona.

La UTEH s'ha de posar en contacte amb el GTEP quan tingui coneixement de l'existència d'una possible víctima de TEH desconeguda fins el moment i si aquesta no està ja atesa per algun altre cos policial competent en la identificació de VTEH a Barcelona, a efectes de treballar coordinadament per a la seva detecció i d'obtenir la informació que sigui possible per iniciar les gestions policials oportunes i, si el cas ho requereix, per a la seva identificació.

En casos de sospita d'una potencial VTEH a la qual la UTEH no hagi tingut accés directe, la informació s'haurà de coordinar a través de les taules de coordinació periòdiques que es detallen al punt 11.

9.3. Coordinació a partir de la detecció per part dels serveis municipals d'atenció a les persones²⁴

Davant una possible sospita d'estar atenent una VTEH o potencial VTEH, els serveis d'atenció a les persones de l'Ajuntament de Barcelona han de contactar amb la UTEH per establir, com a mínim, una interconsulta telefònica. El servei que ha iniciat l'atenció ha de fer una valoració que inclogui com a mínim:

- el recull dels elements de prioritització presents en el cas
- la bateria d'indicadors de detecció de VTEH quan es tracti de TEH amb fins d'explotació sexual²⁵
- la identificació i ponderació de les necessitats socials presents en la situació
- una valoració diagnòstica professional

La UTEH ha d'oferir, quan existeixin elements de prioritització, un espai d'**assessorament**²⁶, model d'assessoraments UTEH amb altres serveis), ja sigui presencial o telefònic, per avaluar la situació detectada i, conjuntament amb el servei que fa la consulta, ha de definir un pla d'atenció en el que s'ha de determinar l'existència o no d'indis d'una situació de TEH.

Si hi ha indis raonables d'una situació de TEH o cal explorar-los en més profunditat, la intervenció amb la persona s'ha de continuar portant des del servei social referent, amb l'assessorament de la UTEH als i les professionals del servei, per tal de continuar explorant la situació i no hi ha elements de prioritització del cas.

S'haurà de realitzar una **actuació complementària i presencial** per part de la UTEH (amb la participació si s'escau del servei referent en aquesta actuació) quan sigui necessari donar resposta a la demanda de la potencial VTEH i facilitar-li informació directa i especialitzada sobre els seus drets com a VTEH.

S'ha de fer una **derivació integral** del cas a la UTEH - que s'ha de formalitzar mitjançant un informe de derivació²⁷-, quan conflueixin elements de prioritització, indicadors de detecció de

²⁴ Segons el Catàleg de Serveis socials de l'Ajuntament de Barcelona, sense detriment de possibles modificacions

²⁵ Veure Annex 3. Bateria d'indicadors en cas de sospita de víctimes de TEH.

²⁶ Veure Annex 5. Model de sol.licitut d'assessorament en casos de TEH

²⁷ Veure Annex 6. Informe de derivació del cas a la UTEH

TEH i indicadors de risc que així ho determinin i calgui iniciar un procediment d'atenció i/o recuperació especialitzades.

Si no es determina l'existència d'indicis de sospita d'una situació de TEH, la UTEH ha d'ajudar al servei referent en la reorientació del cas dintre de la xarxa pública i/o privada.

Fora de l'horari d'atenció de la UTEH, quan es doni la necessitat d'acollida d'emergències d'una possible VTEH, s'ha de contactar amb el CUESB.

9.4 Actuació en supòsits de detecció de VTEH per matrimonis forçats

L'actuació davant els matrimonis forçats es definirà en els protocols adients posteriors a aquest decret per abordar aquesta finalitat de tràfic. L'abordatge es farà per part de la UTEH sempre en coordinació amb el Servei d'Atenció, Recuperació i Acollida (SARA), dins el dispositiu municipal d'atenció a les situacions de violències masclistes, i amb el SAIER quan es tracti de persones migrades. Aquesta actuació de coordinació es concretarà en el marc d'un espai de treball conjunt entre diferents departaments i serveis especialitats en matèria d'igualtat de gènere, migracions, drets humans i infància i joventut.

9.5. Coordinació davant la detecció de possibles menors d'edat VTEH o potencials VTEH

En el moment que es detecti un/a possible menor d'edat que a més sigui VTEH o potencial VTEH, qualsevol dels serveis inclosos en aquest decret, paral·lelament a les actuacions que determina la **Llei 14/2010, del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència**, ha de posar-se immediatament en contacte amb la UTEH. La UTEH, a la vegada, ha de posar en marxa un procés de coordinació amb la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA) que constarà, com a mínim, d'una interconsulta telefònica.

En el cas de Menors d'Edat No Acompanyats (MENAS) s'aplicarà, a més, el *Protocol marc sobre determinades actuacions en relació a menors estrangers no acompanyats*²⁸, de 14 de novembre de 2005.

S'ha de vetllar, en tots els casos, per dur a terme actuacions que tinguin en compte l'interès superior de l'infant, evitant la doble victimització.

La Taula Interinstitucional contra el TEH de l'Ajuntament de Barcelona - en la que participen també els agents especialitzats en l'atenció a menors i que es reuneix de manera regular - analitzarà la casuística actual, per tal d'establir protocols d'actuació adaptats segons les característiques de cada situació. La UTEH s'ha d'encarregar de dinamitzar la Taula i, si algun actor que en forma part no hi pot assistir per diversos motius, s'han de crear espais ad hoc per analitzar aquesta casuística i posteriorment fer extensius els acords a que s'arribin a la resta d'agents inclosos en aquest decret.

10. Procediment de coordinació en cas d'acollida de les VTEH o potencials VTEH

La UTEH ha de valorar quin és el recurs disponible més adequat al cas i ha d'activar la derivació. S'ha de prioritzar fer la derivació a un recurs especialitzat d'atenció a víctimes de tràfic d'éssers humans que ofereixi atenció integral.

²⁸ veure Annex 8. *Protocol marc sobre determinades actuacions en relació a menors estrangers no acompanyats*

A tal fi, la UTEH comptarà amb el suport dels serveis i recursos especialitzats inclosos al *Circuit BCN contra el TEH-FES*²⁹, al *Circuit BCN contra la Violència Masclista*³⁰ i la col·laboració de la resta de recursos de l'Ajuntament en l'atenció a persones en situació de vulnerabilitat, quan s'escaigui.

En cas que la persona **requereixi d'acollida d'emergència**, la UTEH ha de disposar d'un **habitatge especialitzat** en la primera atenció de potencials VTEH de curta estada. Si l'habitatge no està disponible i/o no és recomanable l'ingrés de la persona en aquest recurs, la UTEH ha de derivar la persona al Centre d'Urgències i Emergències Socials de Barcelona (**CUESB. Tel. 900703030 c/ Llacuna, 25 Barcelona**)

Si la detecció s'ha fet fora de l'horari d'atenció de la UTEH, la persona serà traslladada pel servei detector al CUESB, segons el protocol que queda recollit a l'Annex 2 d'aquest document³¹. El CUESB s'ha d'encarregar de donar la primera atenció i allotjament a la VTEH fins el següent dia laborable, que ha d'assumir la referència la UTEH.

Si l'acollida a les dependències del CUESB no és possible, el CUESB ha d'activar el protocol corresponent per ingrés a CMAU-VM (en el cas de dones), o allotjament en hotel o pensions sempre que la valoració del risc i l'autonomia de la persona ho permeti. L'abordatge ha de ser especialment curós en aquestes situacions i s'ha de garantir l'acompanyament constant de la persona VTEH i evitar exposar-la a situacions de risc o desamparament. El primer dia laborable el CUESB ha de contactar amb la UTEH per tal d'articular el procés d'atenció i acompanyament.

Un cop la VTEH ja està acollida, la persona de referència entre la víctima i els CCPP serà la tècnica designada per la UTEH i especialment quan:

1. Es requereixi la presència de la víctima per qualsevol intervenció o requeriment judicial o policial.
2. Si excepcionalment el CCPP ha de lliurar algun objecte a aquestes persones.
3. Transmetre a la persona que s'acull qualsevol altre aspecte que correspongui, especialment sobre el procediment de regularització administrativa en cas de persones extracomunitàries i el procediment de contacte amb els CCPP competents en la identificació de víctimes i l'oferiment dels art. 59 i 59 bis de la LOEX.

En els casos de les persones víctimes de TEH que hagin passat a ser acollides a algun recurs residencial especialitzat per a VTEH que disposi de servei d'atenció integral, és aquest qui ha d'assumir la referència del cas i qui ha d'oferir l'atenció global necessària i qui assumirà la interlocució amb els CCPP i la resta de serveis municipals; la UTEH ha de donar suport en aquesta coordinació.

En tots els casos s'ha de vetllar per a què qualsevol actuació sigui el menys traumàtica possible per la víctima i per a què es dugui a terme de la forma més idònia en funció de cada cas. Si la UTEH valora que les condicions de la persona no són les adequades per passar per una entrevista i/o presentar una denúncia i la víctima de TEH no està en condicions de prendre cap decisió en el moment de la detecció, en els casos en que la UTEH en sigui referent ha de treballar amb la VTEH a mig termini la importància de la seva col·laboració

²⁹ veure Annex 4. Circuit Barcelona contra el Tràfic d'Éssers Humans amb finalitat d'explotació sexual.

³⁰ Consultable a <http://ajuntament.barcelona.cat/bcnantimasclista/ca/prevenir-i-actuar/circuit-barcelona-contra-les-violencies-masclistes>

³¹ Veure Annex 2. Protocol de col·laboració entre la UTEH i el CUESB

amb la justícia i els cossos de seguretat, per tal de procedir a les investigacions/detencions necessàries des d'un context de seguretat i protecció, sense que en cap cas això limiti l'eficàcia de l'acte jurídic d'investigació i enjudiciament del delictes de TEH.

10.1 Quan la VTEH no accepta o no vol ser acollida

La UTEH ha d'informar a la VTEH dels serveis de què disposa i li ha d'oferir la possibilitat de seguiment de la seva situació, en cas necessari.

S'ha de valorar conjuntament entre el CCPP referent i la UTEH les recomanacions de seguretat específiques que caldrà donar a la possible VTEH en funció de la valoració del risc que se'n faci, per tal que disposi de les orientacions necessàries per millorar la seva seguretat.

11. Espais de coordinació

S'estableixen reunions periòdiques de coordinació:

11.1 La UTEH s'ha de reunir cada **mes i mig** amb el referent del GTEP per coordinar les actuacions especialitzades en matèria de TEH a Barcelona. En aquestes taules de coordinació periòdiques s'ha de contrastar:

- la informació de què disposa cada servei sobre la situació del TEH a la ciutat, com per exemple:
 - l'arribada de nous grups criminals a la ciutat
 - l'aparició de noves formes d'explotació
 - les investigacions que es duen a terme (respectant la confidencialitat d'actuacions)
 - el perfil de les víctimes
 - les necessitats detectades per a un millor abordatge del fenomen
 - la determinació d'altres espais de coordinació i/o d'interconsulta
- definir les estratègies d'intervenció segons les situacions analitzades
- avaluar el funcionament de les actuacions
- avaluar la implantació d'aquest decret

11.2 La UTEH s'ha de reunir cada **tres mesos** amb un responsable de l'equip del GTEP per coordinar i avaluar les actuacions que s'han dut o es duren a terme i avaluar el funcionament d'aquest decret. Els pactes als que s'arribin es traslladaran a la reunió anual d'avaluació d'aquest decret.

11.3 Quan sigui necessari, s'han de plantejar **reunions conjuntes** UTEH i GTEP, per iniciativa de qualsevol d'ambdós serveis, on incorporar qualsevol altre servei municipal, institució i/o entitat (ABITS, SAIER, etc.), en funció del tipus de TEH del qual es vulgui fer un abordatge i de la casuística a tractar, amb la finalitat d'avançar en el coneixement del TEH i ajudar en la detecció especialitzada de VTEH.

11.4 La UTEH ha de convocar, com a mínim, una **reunió anual** amb els responsables de tots els serveis esmentats en aquest decret, per avaluar la implementació del mateix i aplicar les mesures correctores necessàries segons l'evolució del fenomen del TEH a BCN i de l'evolució dels serveis en la detecció i atenció del fenomen del TEH, sense detriment de les reunions bilaterals que la UTEH hagi de realitzar per iniciativa pròpia o a petició de la resta de serveis municipals.

11.5 La UTEH comunicarà en el marc de la **Taula Interinstitucional contra el TEH** els avenços en matèria d'abordatge de TEH des de la institució municipal, segons les conclusions i acords recollits en les diverses reunions realitzades.

12. Mesures de formació

La UTEH farà difusió a la seva pàgina web de les formacions sobre TEH que dugui a terme la UTEH i les entitats i institucions especialitzades que actuen a Barcelona i que siguin obertes als i les professionals municipals.

S'estableixen per part de la UTEH les següents accions formatives:

- La participació al "curs d'acollida" que anualment fa la GUB als agents de nou ingrés, conjuntament amb el GTEP. Aquesta formació tractarà sobre els aspectes que preveu el present Decret. També, sempre que la Prefectura de la GUB ho determini, s'ha de participar en la Formació Permanent de la GUB per informar sobre les mateixes qüestions al conjunt de la plantilla.
- Una formació bàsica sobre el TEH, les seves finalitats i les eines per a la seva detecció, dirigida a aquells/es professionals dels serveis socials bàsics i especialitzats sobre el TEH que ho requereixin.
- Una formació especialitzada sobre l'aplicació de la bateria d'indicadors de detecció de VTEH amb fins d'explotació sexual a aquells/es professionals dels serveis socials bàsics i especialitzats sobre el TEH.
- Una formació generalitzada sobre l'aplicació de la bateria d'indicadors de detecció de VTEH amb fins d'explotació sexual a tots els i les professionals dels serveis socials bàsics.

LLISTAT D'ANNEXES:

- Annex 1: Diagrama de processos dels serveis municipals d'abordatge del TEH. Es pot sol·licitar a través de la següent adreça: unitatTEH@bcn.cat
- Annex 2: Protocol de col·laboració entre la UTEH i el CUESB. Es pot sol·licitar a través de la següent adreça: unitatTEH@bcn.cat
- Annex 3: Bateria d'indicadors en cas de sospita de víctimes de TEH. Es pot sol·licitar a través de la següent adreça: unitatTEH@bcn.cat
- Annex 4: Circuit Barcelona contra el Tràfic d'Éssers Humans amb finalitat d'explotació sexual. Es pot sol·licitar a través de la següent adreça: unitatTEH@bcn.cat
- Annex 5: Model assessorament casos UTEH. Es pot sol·licitar a través de la següent adreça: unitatTEH@bcn.cat
- Annex 6: Informe de derivació a la UTEH. Es pot sol·licitar a través de la següent adreça: unitatTEH@bcn.cat
- Annex 7: Organigrama de la Guàrdia Urbana de Barcelona. Accessible a través del següent enllaç:
<https://ajuntament.barcelona.cat/guardiaurbana/es/equipo>

Annex 8: Protocolo Marco sobre determinadas actuaciones en relación con los Menores Extranjeros No Acompañados. Accessible a través del següent enllaç:

<https://www.boe.es/boe/dias/2014/10/16/pdfs/BOE-A-2014-10515.pdf>

Annex 9 : Organigrama Direcció de Feminismes i LGTB. Es pot sol·licitar a través de la següent adreça: unitatTEH@bcn.cat

Annex 10 Contacte dels principals serveis de referència del *Decret d'Alcaldia de coordinació entre els diferents serveis municipals davant de situacions de Tràfic d'Éssers Humans*.
Es pot sol·licitar a través de la següent adreça: unitatTEH@bcn.cat